

ЩОДО ПРОБЛЕМ ІНТРОДУКЦІЇ *STRUTHIO CAMELUS* У ВОЛЬЄРНИХ УМОВАХ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

Передерко Л.П.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Struthio camelus – це новий вид сільськогосподарської птиці в Україні. Розведення цих птахів у вольєрних умовах може стати найприбутковішим напрямком у галузі тваринництва, що зумовлено різносторонністю та специфічністю продуктів страусівництва. Спектр використання отриманої продукції від цих птахів досить широкий, оскільки – це безвідходне виробництво – від легкої промисловості до використання їх у медицині. Основним продуктом страусівництва є м'ясо, шкіра, пір'я, яйця та жир. У медицині використовують сухожилля, рогову оболонку ока та кров страусів африканських.

Метою роботи є дослідження адаптації інтродукованого виду *struthio camelus* на нетиповій екологічній території та впливу антропогенного фактору на життєдіяльність птахів у вольєрних умовах Західної України. Дослідження проводилися на територіях Закарпатської, Чернівецької та Тернопільської областей.

Основними проблемами адаптації *struthio camelus* у вольєрних умовах на території Західної України є наступні чинники: недостатній рівень вмісту мікроелементів у трав'яних кормах, вплив патогенних мікроорганізмів та антропогенного фактору на процеси інтродукції.

Відносна кількість мікроелементів в організмі усіх тварин становить близько 0,4% їх маси. До групи життєво необхідних елементів належать залізо, мідь, цинк, манган і кобальт та інші, оскільки вони мають широкий спектр дії на більшість процесів, які протікають в організмі птаха. Для нормального функціонування організму страусів африканських необхідні також і селен, йод та молібден. Вони беруть участь у побудові тканин, підтриманні гомеостазу внутрішнього середовища, рівноваги клітинних мембран, активізації хімічних реакцій шляхом впливу на ферментні системи, прямої або опосередкованої дії на функції ендокринних залоз. Цинк, мідь, залізо, кобальт та манган є обов'язковими компонентами багатьох ферментних систем, необхідних для росту, розвитку і розмноження тварин. На досліджуваних нами територіях вміст основних мікроелементів у кормовому складі трав'яної суміші страусів африканських, що утримуються у вольєрних умовах не відповідає в повній мірі нормам, що призводить до порушення обміну речовин та спричиняє різні захворювання і відставання у розвитку птахів. Тому необхідна оптимізація раціону годівлі страусів африканських за відповідно оновленими нормами збалансованого живлення.

До патогенних мікроорганізмів ми віднесли *Klebsiella pneumoniae*, *Escherichia coli* та *Staphylococcus aureus*, які були ідентифіковані у слизових оболонках очей страусів африканських на досліджуваних територіях. Присутність даних мікроорганізмів свідчить про високий рівень аміаку та недостатню повітряну вентиляцію у вольєрах, що є причиною зниження імунної системи птахів та робить їх вразливими до інфекційних захворювань. Патогенні мікроорганізми призводять до проблем з диханням, здатні вражати носові проходи, гортань, трахеї, повітряні мішечки та призводити до запалення сполучної оболонки очей.

Антропогенний чинник пов'язаний з організацією системи утримання страусів африканських у вольєрних умовах. Сюди належить вибір

території та приміщення, що повинні відповідати відповідним параметрам та зоогієнічним нормам утримання птахів у неволі. Найважливішим фактором є створення правильного мікроклімату всередині вольєру та на вигульних полях.

Врахування всіх рекомендацій щодо розведення *struthio camelus* у вольєрних умовах на території Західної України дозволить забезпечити отримання високопродуктивного потомства та суттєво підвищити їх продуктивність.

ЩОДО РІДКІСНИХ ВИДІВ ХРЕБЕТНИХ РЛП «НИЖНЬОВОРСКЛЯНСЬКИЙ»

Петрова Т.М., Попельнюх В.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

За аналізом даних, зібраних науковцями у результаті багаторічних польових досліджень у пониззі р. Ворскла встановлено, що із Європейського Червоного списку тварин, які знаходяться під загрозою зникнення у світовому масштабі, на території РЛП «Нижньоворсклянський» зустрічаються – орлан-білохвіст (*Haliaeetus albicilla* L.), могильник (*Aquila heliaca* Sav.), деркач (*Crex crex* L.) та видра (*Lutra lutra* L.) [1, 2]. Усі види, за виключенням могильника, в межах парку постійно розмножуються. Причому, деякі з них, зокрема деркач, на окремих ділянках має високу щільність гніздування (одночасно можна почути голос 4-5 самців).

До Червоної книги України (2009) занесені 37 видів хребетних (13,6%) із 273 видів, відмічених на території ландшафтного парку, зокрема:

– круглороті 1 вид (100%) – мінога українська (*Eudontomyzon mariae* Berg);

– риби 8 видів із 40 (20%) – білуга чорномоська (*Huso huso ponticus* Saln. et Mal.), стерлядь (*Acipenser rutgenus* L.), ялець звичайний (*Leuciscus leuciscus* L.) вирезуб причорноморський (*Rutilus frisii* Nordm.), марена дніпровська (*Barbus borysthenticus* Dybowski), карась звичайний (*Carassius carassius* L.), минь річковий (*Lota lota* L.), берш (*Sander volgensis* Gmelin);

– земноводні – із 9 видів червонокнижні відсутні;

– плазуни 2 види із 9 (22,2%) – мідянка (*Coronella austriaca* Laur), гадюка степова (*Vipera renardi* Christ.);

– птахи 20 видів із 172 (11,6%) – чапля жовта (*Ardeola ralloides* Scop.), лелека чорний (*Ciconia nigra* L.), гуска біла мала (*Anser erythropus* L.), гоголь (*Bucephala clangula* L.), скопа (*Pandion haliaetus* L.), шуліка чорний (*Milvus migrans* Bod.), лунь лучний (*Circus pygargus* L.), орел-карлик (*Hieraaetus pennatus* Gm.), підорлик великий (*Aquila clanga* Pallas), могильник, орлан-білохвіст, журавель сірий (*Grus grus* L.), кулик-сорока (*Haematopus ostralegus* L.), баранець великий (*Gallinago media* L.), крячок малий (*Sterna albifrons* Pal.), сова болотяна (*Asio flammeus* Pon.), совка (*Otus scops* L.), сиворакша (*Coracias garrulous* L.), жовна зелена (*Picus viridis* L.), сорокопуд сірий (*Lanius excubitor* L.);

– ссавці 6 видів із 42 (14,3%) – вухань звичайний (*Plecotus auritus* L.), тушканчик великий (*Allactaga jaculus* Pallas), горностай (*Mustela erminea* L.), перегузня (*Vormela peregusna* Gul.), тхір лісовий (*Mustela putorius* L.), видра річкова.